

Sygn. akt. XIV.C. 670/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2017 rok

Sąd Okręgowy w P. XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P.

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: prot. Małgorzata Gawrońska

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2017 roku w P.

sprawy z powództwa **(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.**

przeciwko **J. B., M. B.**

o zapłatę

1. Utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 01 października 2013 roku wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w P. XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. w sprawie XIV Nc 45/13,
2. Zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Jolanta Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 marca 2013 roku (data wniesienia do sądu) powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwani J. B. i M. B. mają zapłacić solidarnie na rzecz powoda:

- kwotę 222.389,22 CHF wraz z umownymi odsetkami od przedmiotowej kwoty, które to odsetki są zmienne i obowiązują za dany okres w (...) S.A., a stanowią każdorazowo czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, które na dzień sporządzenia pozwu wynoszą 19,00% w stosunku rocznym, od dnia 19 marca 2013 roku do dnia całkowitej spłaty należności głównej,
- kwotę 20.002,84 CHF odsetek umownych za okres od dnia 1 kwietnia 2012 roku do dnia 18 marca 2013 roku,
- kosztów monitu w kwocie 44,16 CHF,

w terminie dwóch tygodni od daty doręczenia nakazu zapłaty albo by w tym terminie wnieśli zarzuty; nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że pozwani w dniu 4 września 2008 roku zawarli z Bankiem umowę kredytu mieszkaniowego (...), spłacanego w ratach annuitetowych udzielonego w walucie wymiennej. Dłużnicy nie wywiązali się z warunków umowy kredytu, w konsekwencji czego przedmiotowa umowa została przez wierzyciela w dniu 17 sierpnia 2012 roku wypowiedziana, a po upływie okresu wypowiedzenia postawiona w stan wymagalności. Pozwani nie spłacili przedmiotowego zobowiązania w związku z czym powstało zadłużenie w wysokości dochodzonej

niniejszym pozwem, co zostało stwierdzone dokumentem urzędowym wystawionym na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, jakim jest wyciąg z ksiąg powodowego banku.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 1 października 2013 roku Sąd Okręgowy w P. w sprawie o sygn. akt XIV Nc 45/13 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 45).

W zarzutach od ww. nakazu zapłaty pozwani wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty oraz oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu zarzutów pozwani podali, że ze względu na nieważność umowy kredytu mieszkaniowego (...) z dnia 4 września 2008 roku należy uznać, że wierzytelność powoda względem pozwanych podlegała zwrotowi na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu i – wobec upływu trzyletniego okresu przedawnienia od wypłaty kredytu w październiku 2008 roku – jest już przedawniona. W konsekwencji powództwo, jako niezasadne, podlega oddaleniu. Nieważność umowy wynika z tego, że postanowienia umowy dotyczące waluty kredytu opiewającej na franki szwajcarskie zostały włączone do umowy w wyniku stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych przez powoda, a dodatkowo wskutek szczególnych okoliczności zawarcia umowy i umyślnych działań i zaniechań powoda, naruszały zasadę współżycia społecznego jaką jest zasada uczciwości i rzetelności kupieckiej. Dodatkowo niektóre postanowienia umowy stanowią niedozwolone klauzule umowne, które nie wiążą pozwanych jako konsumentów. Jednocześnie w ocenie pozwanych powód nie zgodziłby się na zawarcie umowy na warunkach w niej określonych bez postanowień sprzecznych z zasadami współżycia społecznego. Jeśli natomiast uznać, że powód zawarłby umowę z pozwanymi także bez jej postanowień sprzecznych z zasadami współżycia społecznego, to oznaczałoby to, że uzgodniona waluta kredytu w dniu zawarcia umowy opiewała na złote polskie a nie (...). W związku z powyższym pozwani wraz z zapłatą każdej miesięcznej raty kredytu wynikającej z umowy w okresie od października 2008 roku do kwietnia 2012 roku dokonywali nadpłaty swojego zobowiązania z tytułu umowy. Wobec powyższego według stanu na dzień złożenia przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pozwani nie pozostawali w opóźnieniu w wykonywaniu zobowiązań wynikających z umowy. W związku z powyższym należy przyjąć, iż powód nie wypowiedział skutecznie umowy w związku z czym wierzytelność powoda wynikająca z umowy nie jest wymagalna w całości a powództwo podlega oddaleniu. Mając na względzie powyższe pozwani przeczą twierdzeniu powoda, jakoby powodowi przysługiwała względem pozwanych wymagalna wierzytelność na kwotę 222.389,22 CHF wraz z odsetkami.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany J. B. od dnia 2 kwietnia 1991 roku prowadził działalność gospodarczą pod firmą: J. B. Zakład (...) oraz Wykonawstwa (...) z siedzibą w C.. Przedmiotem działalności gospodarczej pozwanego była m. in. realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych, wykonywanie robót ogólnobudowlanych związanych ze wznoszeniem budynków. W 2008 roku pozwany zatrudniał ok. 30 – 50 pracowników. Jego firma była jedną z mocniejszych firm budowlanych w C.. Pozwany głównie zajmował się budową domów jednorodzinnych i kamienic.

W pierwszej połowie 2008 roku pozwany postanowił zainwestować w nieruchomości gruntowe, które były działkami rolnymi, ale – jak dowiedział się w urzędzie gminy, a nawet miał zapewnienie - z możliwością przekształcenia ich w działki budowlane. Postanowił zakupić trzy działki po 4000m² każda. Każdą z tych działek zamierzał podzielić na 4 – 5 z uwzględnieniem drogi dojazdowej. Zresztą taki plan podziału wraz z geodetą złożył w Urzędzie Miasta w M.. Rozważał, aby na wydzielonych działkach wybudować domy i je odsprzedawać jako deweloper. Pozwany był zdania, że mógłby zrobić na tym „złoty interes”, zwłaszcza, że jego koledzy „po fachu” również zaczęli dokonywać takich inwestycji.

Z uwagi na fakt, iż pozwany nie posiadał wystarczających środków na zakup działek postanowił wystąpić do powodowego banku z wnioskiem o kredyt. W tym celu pozwany udał się do oddziału powoda w G..

W dniu 24 czerwca 2008 roku pozwany wypełnił wniosek o udzielenie kredytu na druk, jaki otrzymał w powodowym banku, który to wniosek został przyjęty przez pracownika banku w dniu 1 lipca 2008 roku. We wniosku, który pozwany złożył również w imieniu żony, w punkcie 2 „Wnioskowany kredyt/pożyczka – kwota kredytu przeznaczona

na finansowanie inwestycji” wpisał: 483,211,26 zł, zaś w rubryce „Wnioskowana kwota kredytu/pożyczki wyrażona w walucie wymiennej”: 253.282,32 CHF. Powodowy bank zgodnie ze złożonym wnioskiem przygotował ofertę umowy kredytowej dla pozwanych w walucie wymiennej, tj. (...), której to oferty pozwany nie porównywał z ofertami innych banków, nie sprawdzał też, czy oferowany mu przez powoda kredyt jest najkorzystniejszy.

dowód: wydruk z (...) (k. 203, 866), zaświadczenie o dokonaniu zmiany wpisu do ewidencji działalności gospodarczej (k. 867 – 868), zeznania świadka E. J. (min. 00:03:41-00:19:45 k. 838), zeznania świadka K. F. (min. 00:02:37-00:20:49 k. 592), przesłuchanie pozwanego J. B. (min. 00:05:00-00:47:09 k. 376 w zw. z min. 00:02:02-00:38:05 k. 861-862), przesłuchanie pozwanej M. B. (min. 00:47:09-01:19:07 k. 376v w zw. z min. 00:38:05-01:01:20 k. 862-862v)

W dniu 4 września 2008 roku pozwani zawarli z powodem umowę kredytu mieszkaniowego (...), na mocy której powód udzielił im kredytu w kwocie 253.282,32 CHF na okres 22 lat, z terminem spłaty do 1 września 2030 roku, na sfinansowanie zakupu przez pozwanych nieruchomości gruntowych stanowiących działki nr (...), położonych w gminie M. (§ 4 ust. 1 pkt 2 części ogólnej umowy w zw. z § 2 ust. 2 części szczegółowej umowy). Kredyt został wypłacony w walucie polskiej bezpośrednio na konto zbywcy nieruchomości.

W części ogólnej umowy zawarto m. in. następujące uregulowania:

- w przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie polskiej, stosuje się kurs kupna dla dewiz obowiązujący w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego, według aktualnej Tabeli kursów (§ 4 ust. 2),
- powód pobiera odsetki od kredytu, w walucie kredytu, według zmiennej stopy procentowej, w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej i marży (...) S.A. (§ 6 ust. 1),
- dla celów ustalenia stawki referencyjnej – (...) S.A. posługuje się stawką LIBOR lub (...), publikowaną odpowiednio o godz. 11.00 (...) lub 11.00 na stronie informacyjnej R., w drugim dniu poprzedzającym dzień rozpoczynający pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, zaokrągloną według matematycznych zasad do czterech miejsc po przecinku. W przypadku braku notowań stawki referencyjnej LIBOR lub (...) dla danego dnia, do wyliczenia stopy procentowej stosuje się odpowiednio notowania z dnia poprzedzającego dzień, w którym było prowadzone notowanie stawki LIBOR lub (...). Za dzień braku notowań stawki LIBOR lub (...) uznaje się ponadto dzień uznany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za dzień wolny od pracy (§ 7 ust. 1),
- wzrost stawki referencyjnej wpływa na podwyższenie oprocentowania kredytu, które spowoduje wzrost spłaty raty kredytu (§ 7 ust. 2),
- zmiana wysokości stawki referencyjnej powoduje zmianę wysokości oprocentowania kredytu o taką samą liczbę punktów procentowych (§ 7 ust. 3),
- spłata zadłużenia kredytobiorcy z tytułu kredytu i odsetek następuje w drodze potrącania przez (...) S.A. wierzytelności pieniężnych z tytułu udzielonego kredytu, z wierzytelnościami pieniężnymi kredytobiorcy z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku (...), rachunku walutowym, rachunku technicznym, prowadzonych przez (...) S.A. (§ 21 ust. 1),
- w przypadku dokonywania spłat zadłużenia kredytobiorcy z (...), rachunku walutowego lub rachunku technicznego, kredytobiorca jest zobowiązany do zapewnienia w dniu, o którym mowa w § 7 ust. 5 (...), środków pieniężnych w wysokości co najmniej równej racie spłaty kredytu (§ 22 ust. 1),
- w przypadku dokonywania spłat zadłużenia kredytobiorcy z:

- 1) (...) środki z rachunku będą pobierane w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) S.A. w dniu, o którym mowa w § 7 ust. 5 (...), według aktualnej Tabeli kursów,
 - 2) rachunku walutowego – środki z rachunku pobierane:
 - a) w walucie kredytu, w wysokości stanowiącej kwotę kredytu lub ratę spłaty kredytu,
 - b) w walucie inne niż waluta kredytu, w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursów kupna/sprzedaży dla dewiz, obowiązujących w (...) S.A. w dniu, o którym mowa w § 7 ust. 5 (...), według aktualnej Tabeli kursów (§ 22 ust. 2)
- (...) S.A. zawiadamia kredytobiorcę pisemnie, listem zwykłym, o kwocie należności z tytułu zaległej i kolejnej raty spłaty kredytu, wysyłając przypomnienie (§ 33 ust. 1); koszty sporządzenia i wysłania przypomnienia obciążają kredytobiorcę i są podawane w Taryfie (§ 33 ust. 3),
 - (...) S.A. może wypowiedzieć umowę w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty dwóch kolejnych rat kredytu w terminach określonych przez (...) S.A. w wysłanych do kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach, o których mowa w § 33 (...) (§ 40 pkt 1),
 - (...) S.A. powiadomi o wypowiedzeniu umowy kredytobiorcę i osoby, o których mowa w § 33 ust. 2 (...), poprzez doręczenie wypowiedzenia listem poleconym – za zwrotnym potwierdzeniem odbioru (§ 41 ust. 1 pkt 2); okres wypowiedzenia umowy wynosi 30 dni, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia kredytobiorcy wypowiedzenia umowy (§ 41 ust. 2).

Na stronie 5 umowy w rozdziale 9 zatytułowanym (...) zawarte zostały m. in. następujące zapisy:

- kredytobiorca oświadcza, że wzór umowy wraz ze wzorami załączników, o których mowa w ust. 5 (tj. wyciąg z Taryfy prowizji i opłat bankowych w (...) S.A. – załącznik nr 1, wykaz przepisów dotyczących kosztów, postępowania sądowego i egzekucyjnego – załącznik nr 2, oświadczenie Kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji – załącznik nr 3), został mu doręczony przed zawarciem umowy i zapoznał się z ich treścią (ust. 1 pkt 1),
- kredytobiorca został poinformowany, iż ponosi ryzyko stopy procentowej, polegające na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej (ust. 2).

Przedmiotową umowę kredytową podpisał w imieniu własnym oraz żony pozwany J. B., który dysponował do tego celu stosownym pełnomocnictwem udzielonym mu przez pozwaną w dniu 3 września 2008 roku.

dowód: wniosek o udzielenie kredytu mieszkaniowego wraz z załącznikami (k. 341 - 350), pełnomocnictwo (k. 8 - 9), umowa kredytu z dnia 4 września 2008 roku (k. 10 - 19), historia operacji na kontrakcie kredytowym (k. 484 - 486), referat kredytowy (k. 487 - 490), zeznania świadka M. S. (min. 00:16:03-01:06:12 k. 558v), zeznania świadka A. F. (k. 653), zeznania świadka E. J. (min. 00:03:41-00:19:45 k. 838), przesłuchanie pozwanego J. B. (min. 00:05:00-00:47:09 k. 376 w zw. z min. 00:02:02-00:38:05 k. 861-862), przesłuchanie pozwanej M. B. (min. 00:47:09-01:19:07 k. 376v w zw. z min. 00:38:05-01:01:20 k. 862-862v)

Po dokonaniu przez pozwanych zakupu ww. działek okazało się, że raczej nie będą mogły zostać przekształcone w działki budowlane. Z biegiem czasu działki te przestały być atrakcyjne z uwagi na fakt, iż w pewnej odległości od tych działek zbudowano farmę wiatraków.

Pozwani dokonywali spłaty kredytu godząc się na to, aby to powodowy bank pobierał z ich konta środki w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość raty spłaty kredytu w walucie, w której udzielony został kredyt, tj.

(...), przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) S.A. Pozwani nigdy nie podjęli inicjatywy, aby dokonywać spłat rat kredytu we frankach z wykorzystaniem konta walutowego, nawet wtedy gdy kurs franka szwajcarskiego znacząco wzrósł. Początkowo z (...) pozwanych powód pobierał na poczet raty ok. 1.800 zł, a z uwagi na znaczny wzrost kursu franka kwota ta z biegiem czasu wzrosła dwukrotnie, tj. do ok. 3.600 zł miesięcznie. Z uwagi na fakt, iż nastąpiło załamanie na rynku budowlanym i pozwany zaczął mieć problemy z odzyskaniem własnych wierzytelności, przełożyło się to na znaczne pogorszenie sytuacji finansowej małżonków B., co z kolei spowodowało, że nie byli w stanie spłacać rat kredytu w pełnej wysokości, a później całkowicie zaprzestali spłaty.

Pismami z dnia 17 sierpnia 2012 roku powód wezwał pozwanych do wpłacenia zaległej należności z tytułu kredytu mieszkaniowego w łącznej wysokości 5.016,26 CHF wskazując, że w przypadku niedokonania wpłaty ww. zaległości w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, (...) S.A. wraz z upływem tego terminu – niniejszym wypowiada umowę w zakresie warunków spłaty. Powód poinformował także, że wypowiedzenie warunków spłaty oznacza obowiązek spłaty całej kwoty zadłużenia w terminie wypowiedzenia, a termin wypowiedzenia wynosi 30 dni.

Zaległość pozwanych na dzień 17 sierpnia 2012 roku wynosiła łącznie 224.371,86 CHF (należność główna: 222.389,22 CHF, odsetki: 1.844,73 CHF, odsetki za nieterminową spłatę: 137,91 CHF).

Pozwani potwierdzili odbiór ww. wezwań w dniu 28 sierpnia 2012 roku.

dowód: potwierdzenia przelewów (k. 68 - 164), wezwania do zapłaty wraz z pocztowymi potwierdzeniami odbioru (k. 4 - 7), przesłuchanie pozwanego J. B. (min. 00:05:00-00:47:09 k. 376 w zw. z min. 00:02:02-00:38:05 k. 861-862), przesłuchanie pozwanej M. B. (min. 00:47:09-01:19:07 k. 376v w zw. z min. 00:38:05-01:01:20 k. 862-862v)

W dniu 19 marca 2013 roku powód wystawił wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), w którym podano, iż na podstawie ksiąg banku stwierdza się, że na dzień 19 marca 2013 roku figuruje w nich wymagalne zadłużenie wobec pozwanych z tytułu umowy kredytu mieszkaniowego z dnia 4 września 2008 roku, a na wymagalne zadłużenie składają się:

- należność główna: 222.389,22 CHF,
- odsetki naliczone od 1 kwietnia 2012 roku do 18 marca 2013 roku: 20.002,84 CHF,
- koszty: 44,16 CHF.

dowód: wyciąg z ksiąg bankowych (k. 3), pełnomocnictwa (k. 20, 21)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie wskazanych wyżej dokumentów prywatnych i urzędowych, zeznań świadków: E. J., K. F., A. F., M. S. oraz zeznań pozwanych J. i M. małżonków B..

Odnośnie zeznań świadków A. F. i K. F. to choć wiarygodne w zasadzie w nieznacznym stopniu były przydatne do ustalenia stanu faktycznego. Świadek A. F. nie miał wiedzy na temat okoliczności związanych z zaciągnięciem przez pozwanych kredytu w powodowym banku. Potwierdził jedynie, iż pozwani zakupili od niego działki położone w M., a środki na sfinansowanie tej transakcji pochodziły z kredytu zaciągniętego w banku. Wskazał natomiast, że nie ma wiedzy w przedmiocie warunków, na jakich został zaciągnięty kredyt, nie był obecny podczas wizyt pozwanych w powodowym banku, nie uczestniczył w rozmowach prowadzonych między pozwanym a przedstawicielami powoda. Świadek nie miał nawet wiedzy, w jakiej walucie pozwani zaciągnęli kredyt. Podał, że z pozwanymi skontaktował go brat K. F., osobiście poznał ich dopiero w dniu zawarcia umowy sprzedaży. Również świadek K. F. nie miał wiedzy na temat okoliczności związanych z zaciągnięciem przez pozwanych kredytu. Podał, że po otrzymaniu informacji, że są chętni do zakupu działek, skontaktował pozwanych z bratem A. F., nie brał natomiast udziału w żadnych spotkaniach, czy też negocjacjach mających miejsce w powodowym banku, kiedy to pozwani mieli załatwiać formalności związane z zaciągnięciem kredytu.

Zeznania świadka E. J. Sąd uznał za wiarygodne w zakresie przytaczanych przez nią okoliczności faktycznych albowiem zeznania te korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Zeznaniom świadka M. S. Sąd dał wiarę w całości, jej zeznania były logiczne, spójne z pozostałym materiałem dowodowym, na podstawie którego Sąd ustalił stan faktyczny sprawy, a przy tym nie zostały złożone w taki sposób i w takiej treści, by uznać je za uzgodnione z powodem. Świadek przedstawiła zasady na jakich powodowy bank udzielał klientom kredytów na zakup nieruchomości, a także wyjaśniła jak wyglądała procedura ubiegania się o taki kredyt.

Sąd nie czynił ustaleń faktycznych na podstawie zeznań świadka G. P., gdyż świadek nie posiadała żadnej istotnej wiedzy odnośnie przedmiotu niniejszego postępowania. Jednakże Sąd oceniając zeznania tego świadka nie ustalił żadnych powodów, które uzasadniałyby negatywne ich zweryfikowanie. Należało mieć na uwadze, iż świadek składała zeznania po upływie 8 lat od chwili zawarcia przez pozwanych umowy kredytowej, a tym samym nie budzi wątpliwości Sądu fakt, iż na większość pytań sformułowanych przez strony procesu świadek nie była w stanie udzielić konkretnej odpowiedzi, albowiem mając na uwadze tak znaczny upływ czasu oczywistym jest, że mogła nie pamiętać szczegółów dotyczących tej konkretnej umowy kredytowej. Zwłaszcza, że świadek – jak podała – będąc pracownikiem powodowego banku, zajmowała się tylko i wyłącznie udzielaniem kredytów hipotecznych, a pozwani nie byli jedynymi klientami powoda, którzy w tym okresie zaciągali kredyt. Zatem dowód ten Sąd uznał za wiarygodny, jednakże bez znaczenia dla poczynienia ustaleń faktycznych.

Zeznania pozwanych J. B. i M. B. Sąd uznał na zasługujące na wiarę jedynie w części, w zakresie wskazanym w opisie faktycznym sprawy. W pierwszej kolejności podnieść należy, iż złożone przez pozwanych w niniejszej sprawie zeznania były niekonsekwentne i wzajemnie sprzeczne. Sąd uznał, iż zeznania te w przeważającej części zostały stworzone głównie na użytek niniejszego procesu, ponieważ w dużej mierze odbiegały co do faktów od treści pozostałych dowodów, na podstawie których Sąd ustalił w niniejszej sprawie stan faktyczny. I tak, za wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanych w części, w jakiej potwierdzili fakt zawarcia umowy kredytowej z powodem oraz zasady, na jakich dokonywali spłaty tego kredytu. Zdaniem Sądu zeznania pozwanych nie zasługiwały na wiarę w części, w jakiej pozwani twierdzili, że przedmiotowy kredyt zawarli na takich a nie innych warunkach, gdyż zostali wprowadzeni przez powoda w błąd, który nie informował ich o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu walutowego. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwani podnosili bowiem, iż całość procedur i formalności związanych z uzyskaniem kredytu została załatwiona w toku jednorazowej wizyty, gdy tymczasem składając zeznania na rozprawie w dniu 22 stycznia 2015 roku pozwany wskazywał, że celem załatwienia formalności związanych z uzyskaniem kredytu w oddziale powodowego banku w G. był co najmniej 2 – 3 razy. Nadto początkowo pozwany twierdził, że zaciągnął kredyt na zakup działek, albowiem miała to być bardzo intratna inwestycja, na której planował zarobić, z kolei składając zeznania na rozprawie w dniu 9 lutego 2017 roku wskazywał, że chciał postawić tylko taki jeden domek rekreacyjny dla rodziny i dopiero później zorientować się co dalej z tymi działkami. Za całkowicie niewiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanych w zakresie, w jakim twierdzili, że nie pamiętają, czy wcześniej zaciągnięty kredyt mieszkaniowy również był we frankach szwajcarskich. Z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy jasno wynika, że w marcu 2006 roku pozwani zaciągnęli kredyt w G. M. Bank, a kwota udzielonego kredytu wyrażona została w walucie obcej – franku szwajcarskim. Z kolei kredyt w powodowym banku pozwani zaciągnęli 2 lata później. Upływ czasu między tymi transakcjami nie był więc znaczny, a nadto skoro pozwani doskonale pamiętali, jakie mieli w tym czasie inne zobowiązania kredytowe, w jakich bankach i walucie, niewiarygodnym wydaje się więc, że nie pamiętali szczegółów dotyczących tylko tego kredytu.

Część faktów Sąd przyjął na podstawie dokumentów. W większości zostały one złożone do akt sprawy w kserokopiach. Zgodność tych kopii z oryginałami nie była jednak przez żadną ze stron kwestionowana i nie wywoływała wątpliwości Sądu. Dlatego Sąd uznał kopie za wiarygodne potwierdzenie istnienia oryginałów.

Dokumenty prywatne, na podstawie których dokonano ustaleń, nie wywoływały wątpliwości co do swojej prawdziwości i zgodności treści z prawdą. Nie były pod żadnym względem przez strony podważane. Dlatego Sąd uznał je za wiarygodny materiał dowodowy. W ocenie Sądu godne zaufania były także dokumenty urzędowe. Zostały one sporządzone przez powołane do tego organy, w przepisanej formie i stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Sąd oddalił wnioski stron w przedmiocie dowodu z opinii biegłego. W ocenie Sądu materiał dowodowy znajdujący się w aktach sprawy okazał się wystarczający dla rozstrzygnięcia sprawy. Przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego byłoby dla wydania orzeczenia nieprzydatne i prowadziłyby jedynie do przedłużenia procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie strona powodowa żądała zapłaty należności z tytułu kapitału, odsetek umownych oraz kosztów monitu w związku z zawartą z pozwanymi w dniu 4 września 2008 roku umową kredytu.

Pozwani podnosili, że umowa z dnia 4 września 2008 roku jest nieważna. Wskazywali dwie alternatywne przyczyny nieważności umowy: postanowienia umowy dotyczące waluty kredytu opiewającej na franki szwajcarskie zostały włączone do umowy w wyniku stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych przez powoda, dodatkowo niektóre postanowienia umowy stanowią niedozwolone klauzule umowne, które nie wiążą pozwanych jako konsumentów oraz nieważność całej umowy wynikającą z jej niezgodności z zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie z art. 353⁽¹⁾ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawnych według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. W oparciu o wyrażoną powołanym przepisem zasadę swobody umów oraz w oparciu o przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 ze zm.) powodowy bank zawarł z pozwanymi w dniu 4 września 2008 roku umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr (...), na podstawie której pozwani uzyskali kredyt w wysokości 253.282,32 CHF na okres do dnia 1 września 2030 roku z przeznaczeniem na nabycie trzech działek położonych w S., gmina M..

Materię niedozwolonych postanowień umownych (zwanych w literaturze także m. in. klauzulami abuzywnymi, postanowieniami nieuczciwymi, postanowieniami niegodziwymi) – w tym skutki wprowadzenia ich do umowy z udziałem konsumentów regulują przepisy art. 385¹ i nast. k.c. Uznanie abuzywności klauzuli umownej możliwe jest zarówno na podstawie klauzuli generalnej zawartej w art. 385¹ § 1 k.c., jak i na podstawie katalogu klauzul zamieszczonego w art. 385³ k.c. Klauzula generalna zawarta w art. 385¹ § 1 k.c. znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich. Aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” w rozumieniu komentowanego przepisu, spełnione muszą zostać cztery warunki: umowa musi być zawarta z konsumentem; postanowienie umowy „nie zostało uzgodnione indywidualnie”; postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przypisania pozwanemu statusu konsumenta. Pozwany zaciągnął kredyt na zakup gruntów, które planował przekształcić, podzielić, zabudować domami jednorodziennymi i odsprzedać z zyskiem. Tak więc sporny kredyt pozwany zaciągnął celem sfinansowania inwestycji związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą. Jak wskazywał pozwany miał to być „złoty interes”. Zdecydował się na taki krok, albowiem jego koledzy „po fachu”, tj. z branży budowlanej, również zaczęli dokonywać takich inwestycji.

Pozwani podnosili, że zostali wprowadzeni w błąd co do walutowego charakteru kredytu. Jednakże zarówno z dokumentów, w tym samej umowy kredytu oraz wniosków i oświadczeń podpisywanych odrębnie przez pozwanego i przedstawionych w postępowaniu, jak i z zeznań pozwanego wynika, że był on w pełni świadomy walutowego charakteru kredytu. Zatem twierdzenia pozwanego, że pozostawał w błędzie co do tej okoliczności nie znajdują żadnego uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym. Z kolei pozwanej nie usprawiedliwia fakt, że nie zapoznała się z umową pomimo, iż taką możliwość miała. Poprzestała ona jednak na udzieleniu pozwanemu stosownego pełnomocnictwa do zaciągnięcia kredytu. Sama przyznała, że zgadzała się na ten kredyt skoro udzieliła

mężowi takiego pełnomocnictwa. Twierdziła również, że gdyby nawet takiego pełnomocnictwa by nie udzieliła, to i tak wówczas zgodziłaby się na ten kredyt we frankach.

Wskazać należy, że z wniosku kredytowego oraz przesłuchania pozwanego wynika, że proces zawarcia umowy kredytu rozłożony był w czasie i trwał blisko 3 miesiące, w trakcie którego pozwany miał niewątpliwie możliwość dokonania analizy oferty kredytowej powodowego banku. Jednocześnie zauważyć należy, że już w dniu 24 czerwca 2008 roku pozwany wnioskował o udzielenie kredytu w walucie obcej opiewającego na kwotę 253.282,32 CHF, a więc kwotę dokładnie taką, na jaką opiewała umowa kredytu.

Zarzut pozwanego co do nakłaniania go do zawarcia umowy kredytu w walucie obcej również nie znalazł uzasadnienia, gdyż powodowy bank wykazał, że oferował kredyty w złotych i w walucie obcej, a w postępowaniu w żaden sposób nie wykazano, aby pozwany został niewłaściwie poinformowany lub przymuszony przez powoda do zaciągnięcia kredytu.

Sąd nie podzielił stanowiska pozwanych, że w okolicznościach niniejszej sprawy postanowienia umowne kształtowały ich pozycję w sposób niekorzystny i przy tym niezgodny z dobrymi obyczajami. Podnosili bowiem, że spłacając raty w (...) powodowy bank miał swobodę w ustalaniu kursu walutowego, w oparciu o który przeliczane były wpłacone w PLN środki na ratę kredytu wyrażoną w (...).

W oparciu o zawartą z powodowym bankiem umowę pozwani mieli możliwość wyboru czy poszczególne raty spłacane będą w (...) czy w PLN. W tym celu bank umożliwił pozwany prowadzenie dwóch rachunków bankowych – jednego walutowego i jednego złotówkowego.

Pozwani od początku godzili się jednak na to, aby powodowy bank pobierał z ich konta środki w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość raty spłaty kredytu w walucie, w której udzielony został kredyt, tj. (...), przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) S.A. i w związku z tym narażali się na ryzyko nadmiernej prowizji związanej z przewalutowaniem (tzw. spread'u). Mieli jednak możliwość uniknięcia tego ryzyka i zapłaty raty w (...), która była bezpośrednio zaliczana na poczet ich zobowiązań. Pozwani natomiast nigdy nie podjęli inicjatywy, aby dokonywać spłat rat kredytu we frankach z wykorzystaniem konta walutowego, nawet wtedy gdy kurs franka szwajcarskiego znacząco wzrósł. Wobec tego, nawet gdyby przyjąć, że powód miał nad pozwany przewagę w zakresie kształtowania treści zobowiązania w odniesieniu do spłaty kredytu dokonywanej w PLN, kwestia ta pozostawała bez wpływu na sytuację pozwanych w przypadku, gdy pozwani zdecydowaliby się na spłatę rat bezpośrednio w (...). Tym samym klauzuli tej ocenianej w kontekście całej umowy nie sposób uznać za niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Pozwani dążyli do wykazania, że nie mieli świadomości ryzyka walutowego związanego z kredytem w (...), a powód ukształtował treść zobowiązania sprzecznie z elementarnymi zasadami współżycia społecznego. Twierdzenia te nie zasługiwały na uwzględnienie wobec faktu, że możliwość zmiany kursu waluty jest faktem powszechnie znanym. Zmiana kursu waluty, co do zasady, mieści się w ryzyku kontraktowym, bowiem jest faktem powszechnie znanym, że kurs waluty nie jest wartością stałą, lecz zmienną, zależną od bardzo wielu czynników w gospodarce i polityce.

Przedmiotowa umowa kredytu zawarta została przez pozwanych w dniu 4 września 2008 roku na okres 22 lat. Jest to tak długi przedział czasowy, że każdy oceniający sprawę z dołożeniem należytej staranności powinien mieć świadomość, że prawdopodobieństwo, aby sytuacja gospodarcza w Polsce, Europie i na świecie (determinująca relacje walutowe) była przez cały czas jednakowa nie jest możliwe. Zastosowanie art. 357¹ § 1 k.c. zależy nie tylko od tego, by strony nie przewidziały znaczenia zmiany stosunków dla ich zobowiązania, ale też by nie można było tego przewidzieć przy dołożeniu należytej staranności.

Odnosząc się do omówionego wyżej ryzyka kontraktowego nie można nie zauważyć, że wybrana przez pozwanych umowa kredytu walutowego była w wielu aspektach korzystniejsza niż umowa kredytu udzielanego w złotówkach. Podstawą oprocentowania była bowiem stopa bazowa oparta na rekordowo niskich wskaźnikach LIBOR. A zatem, nie tylko przedstawiona pozwanemu symulacja była czynnikiem, który przeważał na tym, że zdecydował się wybrać kredyt

walutowy. W chwili zawierania umowy pozwany powinien był rozważyć czy korzyści wynikające z korzystniejszego oprocentowania kredytu walutowego równoważą ryzyko, jakie niesie ze sobą każdorazowe przewalutowanie raty kredytu, co będzie następowało przez aż 22 lata, w warunkach zmieniającej się sytuacji ekonomicznej, czasami z roku na rok.

Niewątpliwie stopień zorientowania pozwanego co do możliwości wystąpienia różnych konsekwencji podejmowanych przez niego decyzji oraz możliwość oceny ryzyka był wyższy niż przeciętnego konsumenta, najczęściej zawierającego raz w życiu poważną umowę kredytową na zakup nieruchomości. Nie uszło także uwadze Sądu, że dwa lata wcześniej – w marcu 2006 roku pozwani zawarli umowę kredytową w innym banku, a kredyt udzielony został również w (...).

Mając na uwadze powyższe oraz treść zeznań pozwanego Sąd doszedł do przekonania, że pozwany miał świadomość tego ryzyka. Skoro zdawał sobie sprawę, że jak kurs franka będzie spadał to „jeszcze zarobi”, w przypadku wzrostu tego kursu sytuacja będzie odwrotna.

Przedmiotowa umowa z dnia 4 września 2006 roku przewidywała możliwość jej wypowiedzenia przez kredytodawcę z zachowaniem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia w przypadkach określonych w rozdziale 7 (...) umowy.

Nie może budzić wątpliwości, że w niniejszej sprawie (w świetle nawet zeznań pozwanych, ale przede wszystkim przedstawionych dokumentów), pozwani w pewnym momencie uchybili obowiązkowi terminowej spłaty kredytu, a nawet przestali go płacić. Strona powodowa miała zatem, według treści przedmiotowej umowy, prawo wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia i postawienia całego pozostałego do spłaty kredytu wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wykonalności, co też uczyniła.

Zarzut pozwanych o nie pozostawianiu przez nich w opóźnieniu w wykonywaniu zobowiązań wynikających z umowy na dzień złożenia przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu umowy nie może się ostać, skoro bezsprzecznie pozwani zaciągnęli w powodowym banku kredyt w (...) i w takiej też walucie miał zostać spłacony.

Ostatecznie nie zasługiwał na uwzględnienie podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia.

Powód dochodził roszczenia o zwrot kredytu bankowego. Przepisy prawa nie przewidują żadnego szczególnego terminu przedawnienia roszczeń z umowy kredytu bankowego, dlatego mają w tym zakresie zastosowanie ogólne terminy przedawnienia z art. 118 k.c. Stanowi on, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Roszczenie o zwrot przez pozwanych kwoty kredytu było związane z prowadzeniem przez bank – kredytodawcę działalności gospodarczej. Przy zawieraniu umowy kredytu bank ten niewątpliwie działał jako przedsiębiorca, zajmujący się między innymi udzielaniem kredytów. Zatem przedmiotowe roszczenie podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia.

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Jak wynika z przedłożonych przez powoda dokumentów, pismem z dnia 17 sierpnia 2012 roku bank wypowiedział pozwanym umowę wskazując, iż termin wypowiedzenia wynosi 30 dni, który należało liczyć od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanym wypowiedzenia. Pozwani potwierdzili odbiór pism wypowiadających w dniu 28 sierpnia 2012 roku. Wymagalność kwoty dochodzonej w niniejszym procesie nastąpiła w dniu 27 września 2012 roku i od tego też dnia rozpoczął powodowi biec termin przedawnienia roszczenia względem pozwanych. Z roszczeniem tym powód zaś wystąpił w dniu 28 marca 2013 roku, a więc przed upływem trzyletniego okresu przedawnienia.

Tym samym uznając roszczenie powoda za w pełni zasadne Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 1 października 2013 roku wydany w sprawie XIV Nc 45/13.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. obciążając nimi pozwanych jako stronę przegrywającą proces.

Na zasądzone na rzecz powoda koszty w kwocie 7.234 zł składały się: wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 7.200 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 490 z późn. zm.) oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw w łącznej kwocie 34 zł.

SSO J. Czajka - Bałon